

КОРОНАВІРУС І ЖИТЛО

АНАЛІЗ НАСЛІДКІВ ПАНДЕМІЇ

Наявність даху над головою є необхідною умовою самоізоляції – одного з основних засобів подолання пандемії коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19). Потреба у житлі є також базовою потребою людини, а право на житло гарантує Конституція України та Загальна декларація прав людини. Загальний доступ до достатнього, безпечного і недорогого житла є частиною цілі 11 Цілей сталого розвитку ООН. Під час карантину житло мало суттєвий вплив на здатність працювати, здатність реалізувати право на освіту, виховувати дітей, виконувати доглядальну роботу, мати добре психологічне здоров'я та почуватись у безпеці.

Пандемія та карантин не змінили підходів та уявлень про те, які заходи могли б пом'якшити вже наявні нерівності й захистити права вразливих груп. Система соціальної допомоги та заходи з подолання наслідків коронакризи у сфері житла були спрямовані на допомогу лише одній категорії громадян – людям, у яких є житло у приватній власності. Натомість ті, хто орендували чи не мали даху над головою, не отримали жодної підтримки від держави.

ДВІ КАТЕГОРІЇ ЛЮДЕЙ:

1 ДІМ Є

і його треба зберегти

якщо втратили роботу,
не можуть платити за оренду,
комунальні послуги тощо

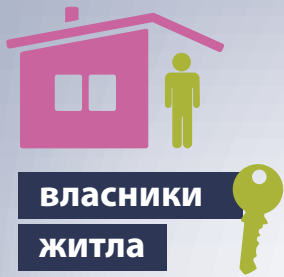
**2 ДОМУ
НЕМАЄ**

і його треба забезпечити

за допомогою мобілізованого фонду,
перетворивши на шелтери частину житла,
яке не використовується

ПОЛІТИКА У ЖИТЛОВІЙ СФЕРІ І ДО ПАНДЕМІЇ БУЛА НЕДОСКОНАЛОЮ І НЕ ГАРАНТУВАЛА ПРАВО НА ЖИТЛО ДЛЯ ВСІХ, А КАРАНТИННІ ЗАХОДИ З БОКУ ВЛАДИ НЕ ВРАХУВАЛИ ЦЬОГО. ЦЕ ПРИЗВЕЛО ДО ПОГІРШЕННЯ СИТУАЦІЇ І ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДЕЙ.

У дослідженні здійснено аналіз рішень та проєктів рішень українських органів державної влади та місцевого самоврядування, що були прийняті в період з березня по липень 2020 року і стосувались сфери житла та будівництва. Огляд базується на результатах моніторингу сайтів органів державної влади та місцевого самоврядування, міжнародних організацій, медіа та на результатах дослідницьких інтерв'ю.

власники житла

Що було зроблено?

✓ Для власників без іпотечного боргу були продовжені пільги на сплату комунальних платежів, а також полегшений доступ до оформлення субсидії; норми споживання для субсидій також були збільшені.

Становище людей, які орендують житло, під час пандемії погіршилось через систематичне ігнорування державою їх інтересів. Люди, які орендують, опинилися сам на сам з проблемою можливої втрати доходу та житла, а органи влади не прокоментували й не нагадали сторонам їхні права та обов'язки. Було зроблено спробу захистити право орендар_ок, проте законопроект № 3255 так і не був прийнятий.

Ситуація з карантинном поглибила обмеження доступу до базових потреб для бездомних. Були зачинені вокзали, які є просторами, де перебувають бездомні, обмежився доступ до питної води: можливість дістати її є лише у бюветах, яких небагато у місті. Доступ до закладів охорони здоров'я також обмежився. Брак системної політики щодо подолання бездомності і допомоги бездомним під час карантину та COVID-19 поглибив нерівності для цієї групи, які існували й до цього.

ООН повідомляє, що під час COVID-19 та карантинних заходів кількість випадків домашнього насильства зростає в усіх країнах і Україна не є виключенням. Однією з причин зростання кількості випадків насилля можуть бути ситуації, коли жінки не могли під час карантину сплачувати оренду плати через втрату робочих місць та були вимушені повернутися до кривдника. Під час карантину не всі притулки продовжили працювати. Крім того, карантинні заходи вплинули на доступність притулків та центрів для жінок, які зазнали насильства, адже робота громадського транспорту була припинена/обмежена. Проблеми з мобільністю поглиблюють нерівності для жінок із сільської місцевості.

Що треба зробити?

✓ Для іпотечних позичальників були впроваджені кредитні канікули, щоб банки не стягували заставне житло.

✓ Був зареєстрований законопроект про автоматичне продовження термінів договорів та потенційне зниження орендної плати до 50%, але він так і не пройшов комітети.

! Провести широку інформаційну кампанію про права та обов'язки сторін – зокрема в частині чинності договорів та неможливість бути позбавленим житла без рішення суду.

! Мораторій на виселення через відкладення розгляду судових справ про виселення та потенційне зниження орендної плати для орендарів, які втратили частину доходу через карантин/вразливих груп.

! Мобілізувати готельні номери та порожній житловий фонд для розміщення людей, а також за потреби нежитловий фонд; забезпечити доступ до води тощо.

✓ Деякі сервісні організації почали надавати допомогу дистанційно.

✓ Були внесені зміни до деяких законодавчих актів щодо видачі обмежувальних приписів та суду.

✓ В Києві відкрили «кризову кімнату».

! Мобілізувати готельні номери та порожній житловий фонд для розміщення людей, а також за потреби нежитловий фонд.

бездомні

постраждали від домашнього насильства